

O Slunečném usínání v zemi Vahdání

Na docela obyčejném vršku Kantutlu v zemi Vahdání, uprostřed docela prosté a nenápadné louky, stál zvláštní strom. A věřte nebo ne, byl velice důležitý. Byl to totiž strom, který ve své široké a rozvětvené koruně uspával samo Slunce. Každý večer se ten velikán vzepřel v kořenech a rozevřel svou širokou náruč, aby nezbedné Slunce pohoupal.

Když chtělo utéci, strom ho vždycky chytil do své koruny a švelením uspal. Jeho kořeny pak předávaly Sluneční svit Zemi a pomáhaly jí hrát a živit menší rostlinky. Sluneční strom, jak ho pojmenoval nedaleký šaman, byl tedy důležitý a rozložitý a pevný, jako málokterý strom.

A tak plnil své povinnosti a dbal na to, aby na Nebesích panoval pořádek, až do jednoho dne, kdy se zamyslel. Stalo se to v roce Uwali, v čase páření a probouzení se. Všude okolo rozkvetlo neuvěřitelné množství květin, ostatní stromy okolo té prosté a nenápadné louky se obsypaly drobnými kvítky, jejich koruny hučely pilnou prací malých včeliček a pískaly a zpívaly, jak se v nich ladila všemožná ptačí hrdélka.

A uprostřed toho všelikého hemžení se rozhlížel Sluneční strom po světě a usmíval se na všechny i všechno, co šlo okolo. Usmíval se a přemýšlel:

„...Na okolních stromech se to jen hemží včeličkami a ptáčky, všechny koruny jsou rozkvetlé a já si už skoro nepamatuji, kdy jsem naposledy vykvetl a poslal svá semínka po větru. Od roku Jawahu, kdy Slunce rozpustile uteklo sedmnácti šamanům najednou, mě mívají ptáčky i včeličky, protože se bojí ho rozhněvat... Zlobím se.“

A rozzlobil se. Věru měl proč. Byl sice důležitým a nanejvýš neobyčejným, ale najednou se

v převratném období roku Uwali cítil velice osamoceně. A komu by se takový pocit líbil? Slunečnímu stromu rozhodně ne. Byl sice veliký, rozvážený a moudrý, ale také to byl strom, který měl veliké převeliké srdce. A srdce potřebuje přítele i přes to, že uspává samo Slunce.

Jenže strom, který má tak zodpovědnou úlohu, se nemůže jen tak zvednout se svými kořeny a jít za jedním ze sedmnácti šamanů. Musí stát a dál plnit svou povinnost, aby Země měla dost živin a Slunce nedovádělo, jak se mu zlíbí. Srdce nesrdce, musel zůstat na svém místě. Rozhněvaný a smutný sklonil svou velikou korunu a jako každý den, chystal se chytit svítícího nezbedu.

„Ty toho nikdy nenecháš, vid' ?“ Zeptalo se rozdováděné Slunce, když ho opět začal kolébat.

„Nemohu,“ odpověděl Sluneční strom. „Ale věř tomu, že bych někdy moc rád pohoupal nějakého malého ptáčka nebo včelku. Je mi tu už smutno.“

„Tak toho nech a uvidíš, že bude všechno jako dřív,“ zkoušelo se vymanit nezbedné Slunce, ale koruna byla pevná a spolehlivá.

„Možná. Možná také ne. Když se mé kořeny změní a Země nebude mít tvoje nezbedné světlo, ani ostatní stromy nabudou moci pořádně růst a žít. A kdo by chytal tebe? Sedmnáct šamanů?“

„Jistě,“ odpovědělo Slunce. „Vždycky to dělali. Proč by to nemohli dělat zase?“

„Protože jsou už na tvé rozmary staří,“ usmál se strom. „A ty víš moc dobře, že by tě nechytily. Ale teď už toho mluvení nech a kolébej se. Musíš také spát.“

„Nemusím,“ špitlo vzdorovitě Slunce, ale strom se zatvářil velice přísně, a tak se podřídilo a zavřelo očka.

Ten večer kolébal strom Slunce sice dlouho, ale málo hluboce. Když ho pouštěl spát, nebylo ukolébané dostatečně, a tak se stalo, že se druhý den ráno objevilo na obloze dřív než mělo. Zakrylo tvář mráčky, protože mělo pocit, že má nedospanou tvář, potom skákalo po obloze až nepěkně divoce, pak si zase hrálo na schovávanou s větrem... Celý svět byl najednou unavený a také rozhněvaný.

Pod vrškem Kantutlu si toho moc dobře všiml jeden ze sedmnácti šamanů. Okamžitě vzal svou hůl, natáhl kouzelné boty z kůry a v mžiku stál přesně uprostřed té krásně rozkvetlé louky, kde strom žil.

„Co to vidím, příteli,“ zeptal se opatrně a jeho staříčká tvář byla zachmuřená starostmi. „Copak se stalo, že jsi poprvé za tolik let Slunce špatně ukolébal ?“

Strom si vzdychl tak hluboce, až listy zašumělo.

„Všude kvetou květy, stromy mají mnoho ptačích obyvatel a včelích pomocnic... Je mi z toho smutno. Už mě netěší být neobyčejný.“

Šaman vážně pokýval hlavou. Věděl, že Slunce už nikdo jiný chytat nemůže, a tak řekl:

„Můj příteli. Chytej, kolébej, prosím, dále naše nezbedné Slunce a nech všechny starosti na mě. Za pár dnů už ti bude lépe.“

Veliký Sluneční strom přikývl. Spolehl se na jeho pomoc a pozvedl svou korunu k Nebi, aby se připravil na chytání slunečního nezbedy. A protože už den pokročil, měl opravdu plné větve i větvičky práce.

Mezitím už se starý šaman opět vrátil pod vršek a přemýšlel, jak stromu pomoci. Věděl, že většina ptáčků a zvířátek se ke stromu bojí jen přiblížit, protože se obávají paprsků věčně zlobivého Slunce. Také mu bylo ale hned jasné, že strom se nemůže dál cítit takhle sám.

Nemeškal tedy ani chvíli a zamířil k dalšímu šamanovi. K šamanovi, jehož moc sahala až daleko za hranice země Vahdání a jehož kouzla byla známa a ctěna takřka všude, kam nezbedné Slunce dohlédlo. A jen se k němu vydal, jeho přítel už věděl, co ho trápí, a vyčkával na půl cesty.

„Viděl jsem to skotačení na obloze, příteli,“ řekl. „A tak jsem se hned zeptal své prorocké hvězdy, co se bude dít. Kouzlo Největší mi prozradilo, že se máte v klidu vydat na zpáteční cestu. Řešení přijde ze samého Nebe.“

Oba dva se tedy pozdravili, popili spolu borůvkového lektvaru a s klidným srdcem zamířili

do svých domovů. Jen málokterý šaman dokáže mluvit s hvězdou, ale tenhle byl opravdu výjimečný. Jak totiž řekl, tak se v tu chvíli stalo.

Najednou a z čistého Nebe přilétl ke Slunečnímu stromu malý rozčepýřený vrabčák. Zdálo se, že je velice unavený, protože nehleděl vůbec okolo a sedl si na nejbližší větévku, kterou k němu veliký strom natáhl. A jen si sedl, složil svá křídélka a usnul.

Veliký strom zůstal překvapením nehybně stát. Zatajil dech a odehnal i vítr, aby malého vrabčáka neprobudil. Sklonil své větve tak, aby byl ptáček dobře chráněn, a ustaraně pozoroval dovádivé Slunce, které se blížilo k jeho koruně.

„Jak ho jen chytit, aby se můj host neprobudil?“ Přemýšlel, ale nemohl na nic přijít.

Slunce si toho velice dobře všimlo a přiblížilo se tak, aby stromu zbylo co nejméně větví, kterými by ho mohl polapit. Jako vždycky se mu nechtělo spát, i když byl jeho čas.

A tu se strom rozhněval doopravdy. Jen, co se přiblížilo, chytil ho co nejpevněji a dal mu pořádný výprask.

„Mělo by jsi už být dávno vychovaně! Takovou dobu chodíš po světě a takhle přidělaváš starým šamanům i mně starosti. Že se nestydlíš! Copak ti to zvířátko udělalo, že ho chceš budit?“

Slunce se zastydělo a omluvilo se. Od roku Jawahu do roku Uwali usínalo jako malé dítě v náručí Slunečního stromu a ani si nevšimlo, jak moc se trápí, že je sám. V duchu si slíbilo, že dá dobrý pozor na to, jak se cítí bytůstky okolo a chvatně si lehlo do jeho koruny, aby mohlo být usnáno. Ale bylo už pozdě. Malý vrabčák se probudil. Překvapeně se zadíval na strom a na Slunce, které dostávalo vyčíněno, a zeptal se:

„Promiňte, prosím, neruším tu?“

„Ne, ne, ne,“ odpověděl rychle strom. „Jen klidně sed, malý příteli. Neboj se ani mě ani toho nezbedy. Nic se ti nestane.“

„Víte, připadá mi, že asi nejste jen tak obyčejný strom, že?“

Sluneční strom se zasmušil. Pověděl malému vrabčákovi celé své trápení i to, jak každý den až do tohoto okamžiku klidně uspával Slunce. Nevynechal ani návštěvu staříčkého šamana a, než se dostal k úplnému konci, povídání ukolébalo zářícího rošťáka natolik, že klidně usnul a hvězdy ho mohly uložit.

„Tak to vidíš,“ poznamenal neobyčejný strom. „Uspávám ho večer co večer a takhle hezky se mi to už dlouho nepovedlo. Od roku Jawahu se mi všichni kvůli němu vyhýbají. Měl jsem velkou radost, když jsi u mě usnul. Viděl jsem ptáčka naposledy před tím slunečním pobíháním. A stýskalo se mi.“

Malý vrabčák se velice podivil.

„To je opravdu zvláštní. Přilétám z krajin, kde jsou stromy zasmušilé a neochotné, aniž by přitom měly takové důležité povinnosti. Jste opravdu neobyčejný strom. Rád bych se tu u vás usadil, ale nevím, jestli tu nebudu překážet.“

Strom se šťastně rozesmál:

„Ale co tě nemá, můj malý příteli. Slunce se už dávno musí naučit, jak být ohleduplné a zodpovědné. Přes všechnu moudrost na tuhle maličkost sedmnáct šamanů zapomnělo a vidíš, jak to dopadlo. Ale dáme to spolu do pořádku. Vychováme spolu Slunce a Nebe bude spokojené.“

Slunce už dávno spalo a hvězdy si tančily po noční obloze, když si vrabčák a strom dovyprávěli. A, i když byl zvyklý vstávat za svítání, zaspal neobyčejný strom v krásném snu až do chvílky, kdy se nezbedné Slunce dotýkalo Vysokého mraku. Otevřel oči, podivil se, kolik času už uběhlo, a podíval se na větévku, kde včera seděl malý vrabčák.

Místo ale bylo prázdné a tiché. Po ptáčkovi nebylo ani památky.

„To se mi to jen zdálo...“ pomyslel si neobyčejný strom a rázem přestal mít dobrou náladu.

Když se ale podíval na oblohu, poznal, že se Slunce chová neobyčejně klidně a podivil se:

„Zdálky to vypadá, že opravdu dostalo výprask.“

Ale pak posmutněl a přestal na vrabčáka i slunečního nezbedu myslet. Nechal všeho a

zasmušile se zaobíral myšlenkami. A nebýt toho, že dostalo Slunce pořádný výprask, bylo by Nebe v úplném nepořádku. Strom smutně stál a Slunce se mu samo vracelo do náruče, aby usnulo v tu správnou hodinu, Země si sama brala z kořenů sílu a Sluneční strom pomalu chřádl.

„Ale, ale, kolego,“ zeptal se šaman druhého ze sedmnácti, „byl to opravdu správný nápad? Vážně to hvězdy řekly? Vždyť se nám usoužili!“

„Buďte trpělivý, kolego,“ odpověděl druhý prvnímu. „Buďte trochu trpělivý. Vrabčák není orel.“

První sice nevěděl, co tím chce druhý říci, ale věta to byla pravdivá, a tak s díky přijal další kalíšek borůvkového lektvaru a připili si.

A po čtvrtém dni, když se Slunce zahledělo do dálky, zpozorovalo dvě malá tělíčka na kraji obzoru.

„Myslím, že něco vidím. Něco, co tě potěší, strome,“ usmálo se a ještě se trošku schovalo za mráček, aby viděli dobře i ostatní.

„Přestaň se smutnit a podívej se. Někdo za tebou letí!“

A jen to dořeklo, už malého vrabčáka uviděl i Sluneční strom. Zaradoval se a natáhl svou korunu příteli vsťric.

„Letěl jsem daleko za svou milou,“ vysvětloval vrabčák udýchaně, „abych ji přivedl do našeho nového domova. Rádi bychom totiž u vás zůstali a usadili se. Nenašel jsem na své cestě krásnější a moudřejší strom.“

Sluneční strom se usmál a přijal oba dva pod svou ochranu. Byli prvními ptáčky, kteří se nebáli Slunce a usídlili se v jeho koruně, aby tu byli doma. Jen se však rozkřiklo, že je tak laskavý a že se není třeba jeho kmenu bát, začalo se k němu uchylovat mnoho bytůstek i zvířátek a nechávali se kolébat večer co večer i se Sluncem.

„Tak nevím, kolego,“ řekl jednou první šaman druhému ze sedmnácti, „přeci jenom bychom se měli ještě od hvězd učit. V roce Jawahu se nám ta výchova Slunce věru nepovedla a teď... Strom se ukázal být mnohem moudřejším.“

„Tak tak,“ odvětil druhý ze sedmnácti šamanů prvnímu. „Budeme se i přes všechna ta léta kouzlení muset něco přiučit. Vždyť už nás, kolego, neposlouchalo ani to Slunce.“

A tak bylo v zemi Vahdání na pahorku Kantutlu zase všechno v pořádku. Sluneční strom po mnoha letech vykvetl a poslal svá semínka po větru do dálky a Slunce se konečně naučilo mnoha užitečným věcem a přestalo tolik zlobit.

mambii (4. 8. 2000)